

poudaril mannheimske "spominske kraje" in temo priseljevanje.

Skupnemu delovnemu zasedanju so sledila zasedanja po sekcijah. V prvi sekciji so s pomočjo predavatelja iz cerkvenega arhiva (Nadškofija München in Freising), mestnega arhiva (Petershagen/Eggersdorf), kakor tudi z obravnavo spominskih mest (Spominska mesta, mesta spomina v deželi Baden Württemberg) in velike razstave, posvečene kolonializmu (Namibija, nekdanja nemška kolonija), pokazali, kako "spominsko delo" arhivov in podobnih institucij vpliva na družbo.

Več pomembnih "specialnih arhivov" je bilo predstavljenih na zasedanju četrte sekcije: Ludwigsburg (dežela Baden Württemberg) – stalna izpostava zveznega arhiva je pristojna za gradivo "centralnih mest deželno sodne uprave za preiskavo nacionalsocialističnih zločinov" in ponuja skoraj popoln pregled nad postopki, ki so pri nemških sodiščih obravnavali hudodelstva "tretjega rajha". T. i. arhiv razdelitve stroškov v Bayreuthu je prav tako izpostava zveznega arhiva. Dokumentira zlasti izselitve in izgon Nemcev iz vzhodne in južne Evrope. "Ustanova za obdelavo diktature SED (Enotne socialistične partije Nemčije)" se posveča arhivskemu varstvu, to pomeni, da pridobiva arhive nekdanje opozicije v Nemški demokratični republiki. Zelo sporen je sedaj obstoj "specialnega arhiva", ki hrani dokumente nekdanje vzhodnonemške tajne obveščevalne družbe (STASI). Nekdanji sodelavec tega arhiva na visokem položaju Jochen Hecht (Berlin) je zahteval prenos aktov v pristojni zvezni arhiv.

Naslednji dan so sledila vzporedna zasedanja osmih strokovnih skupin, ki delujejo v okviru društva nemških arhivark in arhivarjev: strokovna skupina 1: arhivarji v državnih arhivih, 2: arhivarji v mestnih in drugih javnih teritorialnih skupnostih, 3: arhivarji v cerkvenih arhivih, 4: arhivarji v gosposkih, družinskih in hišnih arhivih, 5: arhivarji v gospodarskih arhivih, 6: arhivarji v arhivih parlamentov, političnih strank, ustanov in zvez, 7: arhivarji v medijskih arhivih ter 8: arhivarji v arhivih visokih šol in znanstvenih institucij.

Prispevki v okviru strokovne skupine 1 so bili še posebej posvečeni "spominski kulturi" 19. stoletja, vendar tudi "ponovnemu odkritju" dolgo časa v javnosti malo poznanega koncentracijskega taborišča Flossenbürg (Bavarska). Strokovna skupina 2 pa se je bolj ukvarjala z viri raziskovanja migracij. Dr. Charles Jeurgens (Dordrecht) je govoril o virih, ki se nanašajo na emigrante v nizozemskih komunalnih arhivih, dr. Irmgard-Christa Becker (Saarbrücken) o virih za raziskovanje emigracij s posebnim poudarkom na valorizaciji ter dr. Martina Bauernfeind (Nürnberg) o gradivu emigracijskih združenj. Po teh prispevkih se je razvila živahna diskusija.

Sledila je intenzivna predstavitev različnih večjih projektov v zvezi z digitalizacijo v Nemčiji, in sicer:

"Digitalna nemška biblioteka", "Arhivski portal D", "bamportl.de" (internetni portal za biblioteke, arhive in muzeje), evropski projekt "Michael Plus" (večjezični portal digitaliziranega gradiva).

Zborovanje se je končalo z drugim skupnim delovnim zasedanjem; govor je bil o arhivskih virih, raziskavah in spominski kulturi.

Zadnji dan zborovanja so nekateri udeleženci izkoristili za voden ogled mesta in razstave, drugi pa že za pot domov.

Za konec: na zborovanju je po vsakem sklopu predavanj oziroma predstavitvi referatov sledila konstruktivna diskusija in večkrat je bilo poudarjeno, da smo arhivisti, in s tem arhivi, normalni, potrebni in tudi cenjeni člen družbe in tako je potrebno tudi nastopati. Take samozavesti v slovenski arhivski stroki primanjkuje in zato tudi takšnega nastopanja ne more biti.

Izčrpn program arhivskega zborovanja v Mannheimu je objavljen na internetni strani www.archivtag.de. Tudi povzetki. Naslednje arhivsko zborovanje bo od 15. do 18. septembra 2008 v mestu Erfurt.

Sonja Anžič

42. posvetovanje hrvaškega arhivističnega društva, Bjelovar, 2.–4. oktober 2007

Hrvaško arhivistično društvo organizira strokovno posvetovanje vsako leto, na štiri leta pa imajo kongres. Letošnje posvetovanje je bilo že 42. in je potekalo med 2. in 4. oktobrom v Bjelovaru. Prva dva dneva zborovanja so bili predstavljeni referati, zadnji dan je bilo družabno srečanje z izletom v Podgarić. Ker imajo vsakoletno posvetovanje, imajo drugi dan tudi občni zbor društva. Letos so udeleženci posvetovanja – člani HAD prvič plačali kotizacijo.

Prvi dan zborovanja se je pričel s tremi plenarnimi predavanji, kjer je direktor bjelovarskega arhiva Željko Pleskalt spregovoril o gradivu gospodarstva, predvsem o problematiki in perspektivah. Predsednica društva Deana Kovačec je predstavila gospodarske in korporacijske arhive v Evropi in svetu. Hrvaška se je kot bodoča članica Evropske unije priključila k projektu MATRA. V okviru tega projekta je Eric Katalaer iz nizozemske arhivske šole ocenil arhivski zakon in opozoril na razhajanja med prakso in zakonsko podlago. V povprečju je bil zakon ocenjen kot dober. Na kratko so predstavili, kaj so uspeli s pomočjo projekta MATRA doseči na nacionalni ravni (delavnice o valorizaciji, permanentno izobraževanje ...). V popoldanskem delu sta sledili dve delavnici pod vodstvom moderatorjev. Zaščita gradiva gospodar-

stva v novih pogojih ter valorizacija, obdelovanje in popis gospodarskega gradiva. V prvi sekciji je pri valorizaciji Marinko Vuković opozoril na zelo veliko število ustvarjalcev arhivskega gradiva, zato vidijo rešitev v razvrstitvi ustvarjalcev na bolj in manj pomembne. Skušajo sestaviti lestvico ustvarjalcev po pomenu, valorizirajo ustvarjalce. Zanimivo je bilo predavanje sodnika Trgovskega sodišča Zagreb Antea Galića o zaščiti arhivskega gradiva subjektov, pri katerih je uveden stečaj. Razprava je bila na trenutke zelo burna. Zaradi velikega števila stečajev in hitrega reševanja gradiva se je na Hrvaškem zapolnil marsikateri arhiv, tudi arhiv Trgovskega sodišča Zagreb. Arhivisti so omenjeno sodišče prosili, da jim vnaprej sporoča, kje so stečajni postopki, zato, da se lahko pravočasno pripravijo in prevzamejo gradivo. Ta komunikacija bi jim delo olajšala. Kako je kršena pravna varnost ljudi, pove podatek, da so se izgubljeni obrazci M4, pomembni za uveljavljanje pokojnine. Z Zavodom za pokojninsko zavarovanje so se dogovorili, da obrazce M4 posredujejo njim, vendar so ti izrazili veliko nejevolje, saj jim to povzroča veliko dela. So pa priznali, da s pomočjo teh podatkov izpopolnjujejo svojo bazo podatkov. Nato je Zoran Stanković predstavil prevzem arhivov gospodarskih družb v stečaju v reškem državnem arhivu, Rosana Mikulić je spregovorila o izgubljenem gradivu gospodarstva med privatizacijo, Izet Šabotić je opisal bosanskohercegovaške izkušnje in problematiko pri privatiziranem dokumentarnem gradivu.

V drugi sekciji je Tatjana Ružič spregovorila o valorizaciji in popisovanju gospodarskega gradiva, Dražen Kušen, Ljerka Šimunić in Ž. Vrban so predstavili arhiv Belja v Kneževu, Matko Rako je predstavil fonde gospodarstva v Državnem arhivu Zagreb, Branka Molnar je izpostavila gospodarsko gradivo v družinskih in osebnih fondih, Siniša Lajnert je predstavil valorizacijo gradiva hrvaških železnic, njegova kolegica Sonja Prša pa ISO 9001:2000. Zadnja predavateljica sta predstavila novo obliko digitalnega arhiva, kot ga imajo pri Ericssonu Nikola Tesla in Hrvaških cestah d.o.o. Pri obeh podjetjih so najprej uredili arhive v pisni obliki, jih pravilo uskladičili in nato digitalizirali.

Zvečer je bil organiziran obisk bjelovarskega arhiva in ogled priložnostne razstave. Arhiv je bil ustanovljen leta 1961. S svojo dejavnostjo pokriva Bjelovarsko-bilogorsko ter delno Koprivniško-križevsko, Virovitičko-podravsko in Zagrebško županijo. Hraní 802 fonda in 2200 tekočih metrov gradiva. Bjelovarski arhiv je leta 2002 praznoval 40-letnico delovanja. Leta 2003 so začeli graditi novo skladišče s kapaciteto 4000 tekočih metrov.

Drugi dan zjutraj je sledilo nadaljevanje sekcije valorizacija, obdelovanje in popis gospodarskega gradiva. Ob tem je potekala sekcija o avdiovizualnem

gradivu gospodarstva, kjer so predstavili memorandum, fond fotografij Agencije za fotodokumentacijo, fond Pro torpedo Rijeka. Nato je sledilo plenarno predavanje Didiera Bondue, člana ICA o arhivu korporacije Saint Gobain. To je podjetje, ki zaposluje 20.000 ljudi in ima proizvodnjo v 24 državah sveta; podjetje se konstantno spreminja, združuje, kupuje in prodaja druga podjetja. Kljub temu imajo utečen arhiv z najstarejšimi spisi iz 17. stoletja, super moderno opremljen in svoje usluge arhiviranja širijo na vsa svoja podjetja. Ob takem predavanju postane jasno, da korporacija brez dobro urejenega arhiva ne deluje. Arhiv je odprt za javnost in po predhodnem naročilu se gradivo dobi v čitalnici. Zelo zanimivo je bilo predavanje Erica Katelaarja o analizi poslovnih procesov kot sredstvu za upravljanje arhiva. Prestavil je poslovne procese v podjetjih in upravi ter ISO 9001 standard. S pomočjo standardov je delovanje v podjetju ali upravi ocenil z "indeksom izumikanja nesigurnosti". Pri urejanju gradiva se mu zdi pomembno, da se najprej spozna ustvarjalca in njegove procese ter se šele nato uredi arhiv. Zaradi časovne stiske je odpadla okrogla miza z naslovom Komunikacija med arhivi in ustvarjalci.

Popoldne je Vlatka Lemić iz Hrvaškega državnega arhiva predstavila ARHiNET. Hrvaški državni arhiv kot središčna arhivska ustanova skrbi za razvoj in matično službo, planiranje in razvoj arhivske stroke ter za usklajenost strokovnega dela arhivov. Z jasno vizijo so se lotili izgradnje nacionalne informacijske mreže ter v drugi polovici 2006 pričeli pripravljati informacijsko-evidenčni sistem, ki so ga poimenovali ARHiNET. Kot mrežna programska rešitev ima vse funkcije arhiva: hrambo, zaščito, obdelavo in uporabo arhivskega gradiva. Register arhivskih fondov in zbirk v Republiki Hrvaški kot sestavni del ARHiNETA omogoča on-line dostop do 14.000 fondov in zbirk, 11.000 ustvarjalcev, 1000 imetnikov arhivskega gradiva ter 3000 arhivskih pripomočkov za raziskovanje gradiva. Informacijski sistem je postavljen s pomočjo programske rešitve WEB, MS SQL serverja in programskega jezika C#. Kot veliko prednost uporabnosti so izpostavili, da lahko uporabnik na enem mestu dobi podatke o posameznem ustvarjalcu in izpis, kje vse se nahajajo podatki o njem, v katerih različnih fondih in arhivih.

Mirjana Kontestabile Rovis

20. mednarodno arhivsko posvetovanje "Arhivska praksa 2007", Tuzla, 18.–19. oktober 2007

Organizatorja letošnjega posvetovanja sta bila Arhiv Tuzelskega kantona iz Tuzle in Društvo arhivskih